

Puberteit bij mensen met EMB

Naar aanleiding van boek:
'Pubers laten van zich horen', door Harriët Schoenmakers
en Nadi de Vos

Amerpoort

PUBERS LATEN VAN ZICH HOREN

OVER JONGEREN MET ERNSTIGE
MEERVOUDIGE BEPERKINGEN

HARRIËT SCHOENMAKERS EN NADI DE VOS - DIJKSLAG

AMERPOORT
WERKT

Amerpoort

Wat is puberteit?

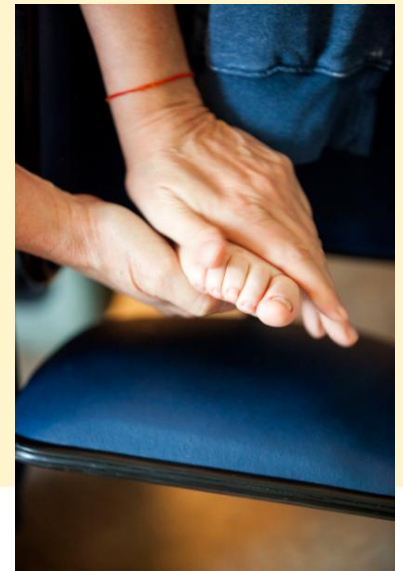
- De periode tussen kind en volwassenheid
- Lichamelijk
- Gedrag
- Persoonlijkheid / psychosociale ontwikkeling
- Hersenontwikkeling

Lichamelijke ontwikkeling

Vraag 1: goed of fout?

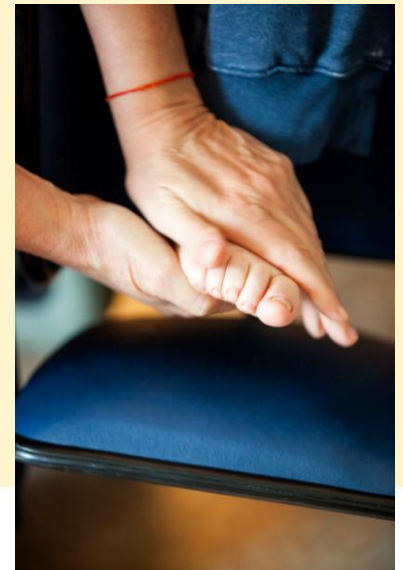
Een puber wil, vanuit zijn biologische behoefte, twee uur later gaan slapen.

Lichamelijke ontwikkeling

Vraag 2: goed of fout?

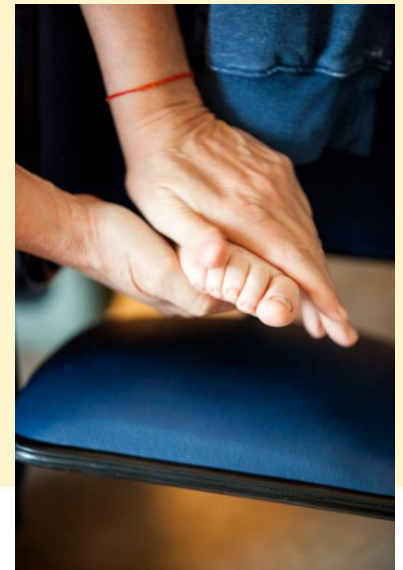
De groeisput van jongens begint ongeveer met 11 jaar.

Lichamelijke ontwikkeling

Vraag 3: goed of fout?

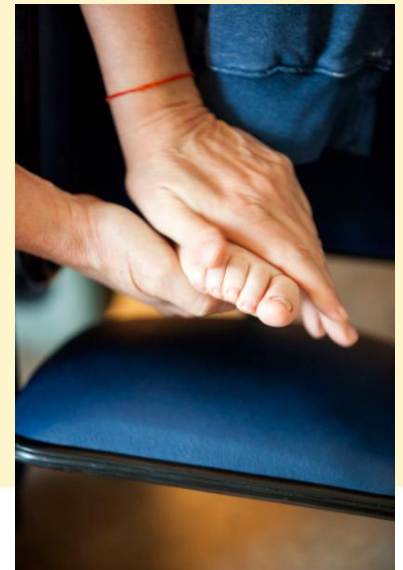
De borstontwikkeling van een meisje begint na de eerste menstruatie.

Lichamelijke ontwikkeling

Vraag 4: goed of fout?

Bij jongens zijn de eerste kenmerken van de puberteit het verschijnen van puistjes.

Lichamelijke veranderingen, jongens en meisjes

- Lengte groei
- Toename gewicht
- Spieropbouw
- Vetopbouw
- Botopbouw

Jongens

- 11-16 jaar
- Lengte groei, groei voeten
- Groei geslachtsdelen (penis en testikels)
- Lichaamsbeharing
- Transpiratie, acne
- Erecties en zaadlozing

Meisjes

- 10-15 jaar
- Lengtegroei
- Borstontwikkeling
- Lichaamsbeharing
- Transpiratie, acne
- Menstruatie

Lichamelijk anders bij een beperking

- Aanvangsleeftijd
- Tempo
- Uitblijven puberteit
- Gevolgen medicatie
- Botopbouw

Epilepsie

- **Vaak verandering in het beeld**
  - **Soort aanvallen**
  - **Frequentie**
  - **Medicatie, soort en dosering**
  - **Cyclus**
  - **Soms nieuw ontstaan of juist aanvalsvrij**

Slaap

- **Toename/afname in behoefte van slaap**
- **Verandering van ritme**
- **Behoeftte aan rust**

Motoriek

- **Toename van lengte en spiergroei**
- **Toename van gewicht**
- **Problemen soms veranderend op gebied van scoliose, contracturen, pijn**
- **Blijven stimuleren bewegen**
- **Na groeispurt contracturen/ scoliose vaak stabiel**

Voeding

- Toename van gewicht en spiermassa
- Volwassener vormen
- Verandering in voedingsbehoefte:
- Hoeveelheden
- Smaak

Gedrag

- Onafhankelijk van cognitief of emotioneel niveau
- Hormonale veranderingen
  - Schommelingen in gedrag / emoties
  - Grover worden in gedrag
  - Sterker

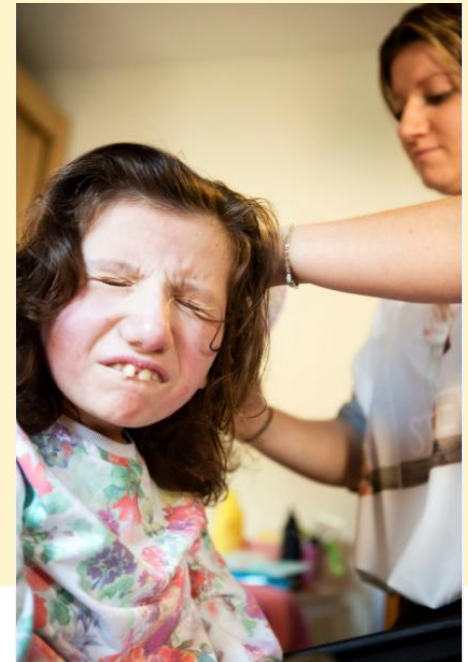
Gedrag

- Andere interesses
- Behoeftte aan of aantrekking door leeftijdsgenoten
- Meer of juist minder behoefte aan prikkels
- Risico zoekend gedrag
- Op zoek naar meer autonomie
- Oorzaken gedragsveranderingen

Veranderend gedrag

Veranderend gedrag bij pubers zonder beperkingen:

- **Stemmingswisseling, beleving van emoties**
- **Risico zoekend gedrag**
- **Op zoek naar meer autonomie**
- **Vrienden/relaties/seksualiteit**

Waar kan veranderend gedrag vandaan komen bij jongeren met EMB?

Lijst mogelijke oorzaken van
gedragsveranderingen in de
puberteit bij jongeren met EMB

Amerpoort

Seksualiteit

- **Verliefdheid**
  - **Aantrekkingskracht**
- **Zelfbevrediging**
  - **Sociaal lastig in verband met omgeving**
  - **Frustratie**
- **Privacy**

Seksualiteit - menstruatie

- **Normaal aspect van ontwikkeling**
- **Klachten**
  - **Pijn / ongemak**
  - **Veranderd gedrag**
  - **Epilepsie**
- **Cyclusregulatie / anticonceptie**

Visie op puberteit

Stelling 1: Pubers met EMB met een laag ontwikkelingsniveau laten geen pubergedrag zien

Visie op puberteit

Stelling 2: Op school is het van groot belang dat pubers in groepen met leeftijdsgenoten begeleid worden en dat er puberactiviteiten worden aangeboden

Amerpoort

Visie op puberteit

Stelling 3: Pubers met EMB moet je in contact brengen met pubers zonder beperkingen om zo meer kans te krijgen een echte puber te worden.

Amerpoort

Gesprekken tussen ouders en professionals

- Begrijpen van de jongere
- Belangrijke beslissingen
- Behoeftte van ouders

Amerpoort

Netwerk en samenleving

Veranderingen in de puberteit

- Vanuit huis naar een woongroep, wat je zelf niet beslist
- Redelijke kans op kleiner netwerk doordat je ergens anders woont
- Dezelfde of andere dagbesteding waar je af en toe andere dingen mag doen

Het in stand houden of uitbreiden van het netwerk is ingewikkelder dan bij leeftijdsgenoten zonder beperkingen.

Contacten

- ❖ Vanuit de jongere is meer interesse in contact.
- ❖ Sommigen kunnen beter aangeven wat ze wel/niet leuk vinden

Het stimuleren van sociale interesse en contacten is belangrijk voor de kwaliteit van leven van de jongere!

Tot slot

Jongeren met EMB zijn óók in een bijzondere periode. Door hun afhankelijkheid kunnen ze pas écht puber zijn als wij ze die kans bieden.

Amerpoort

Vragen?

Amerpoort